

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 8 fl. (8 coroane).
Pe o jumătate de an 4 fl. 50 cr. (5 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Nerușinarea lor!

(©). Colo în Budapesta, orașul cel mai de frunte al Ungurilor încrușiți cu Jidanii, se află o adunare pentru care țeara — fără voea noastră și a nemaghiarilor celorlalți — pradă milioane de florini.

Această adunare e *dieta ungurească*.

Aici se adună Unguri, Jidani și renegați din toată țeara, își perd vremea cu vorbiri și cu injurături ungurești, ba uneori se iau chiar și de păr.

E așa de gălăgioasă, și așa de șoadă această *dieta ungurească*, încât dacă ai fi acolo, ai avea de ce te mira zi de zi.

Și mult bine nu face țerei, cel puțin nu atât, cât ar trebui după cât costă, pentru-că se cheltuiește pe fiecare zi suma grozavă de 4000 de florini în cap pentru susținerea ei.

Acum de curând *dieta* cea vestită din Budapesta a devenit cu adevărat gălăgioasă. „Părinții patriei” se ceartă și se injură între olaltă pe întrecute, opoziția cu guvernul.

Nouă, dacă ei s'ar mărgini la atât, puțin ne-ar păsa de ce fac ei, deși ne doare inima câți bani se cheltuiesc din banii țerei, cari se adună din munca și sudoarea noastră.

Dar' unii din domnii din *dieta* ungurească mai sânt și nerușinați, ear' nerușinarea 'și-o varsă față de noi Români.

Săptămânile trecute, într'una din ședințele din urmă ale *dietei*, un urmaș de ai lui Kossuth dela 1848 cu numele *Lakatos* 'și-a ridicat glasul împotriva noastră și a cerut stăpânirii să oprească a 'i-se mai plăti viteazului nostru prefect dela 1848 *Axente Severu* pensia pe care 'i-a dat-o Domnitorul nostru!

Înfuriatul Ungur, cuprins de o furie de sălbatic, a numit pe mult iubitul și bravul nostru bătrân *Axente Severu* — „om bun de spânzurătoare”!

Știm, că „bunii” noștri stăpânitori numesc „buni de spânzurătoare” pe toți martirii și vitejii noștri dela 1848, cum și pe fruntașii noștri de acum.

Ei bine, aceasta e o ticăloșie care trece ori-ce margini! Cum adevărat? Martirii și vitejii noștri dela 1848, cari 'și-au versat sângele și viața 'și-au jertfit ca să apere patria și tronul de furia Un-

gurilor răsvrătitori, — sânt „buni de spânzurătoare”?!
Cum? Fruntașii noștri de acum, cari deasemenea au dovedit și dovedesc credință și iubire nestrămutată către patrie și tron, — sânt „buni de spânzurătoare”?!
Sântei niște nemernici, când spuneți asemenea lucruri, domnilor Unguri!
Nu martirii, vitejii și fruntașii noștri, ci aceia sânt „buni de spânzurătoare”, cari în 1848 au luptat contra dinastiei, detronându-o, pentru-că ei s'au răsvrătit împotriva patriei și a tronului, ei au cutezat să dea jos de pe tron pe Maiestatea Sa Domnitorul nostru Francisc Iosif I. împreună cu toată familia domnitoare!
Eată cine sânt — „buni de spânzurătoare”!
Ei însă ne ocără și prigonesc pe fruntașii noștri.
Ei, stăpânitorii unguri, ar vră și le-ar plăce să nu ținem la nimic sfânt pe lumea asta, nici la tron, nici la neamul nostru, ci numai la Árpád și la Kossuth!
Dar' asta nu se poate și nu se va pute în vecii vecilor!
Ș'apoi, încât pentru nerușinarea lor de astăzi, să nu uite dumnealor că toate lucrurile au un sfârșit...
Și va veni vremea, când se va sfârși cu nerușinarea lor, pentru-că atunci s'a sfârșit și cu puterea lor.
Ear' în locul acestei domnii, răsuși-va atunci pe plaiurile patriei noastre comune mult dorita — domnie a dreptății!
Din *dieta*. În *dieta* se continuă lupta opoziției împotriva stăpânirii tot cu același foc, ca și până aci. Scopul dorit de toți este să 'l trântescă pe Bárfly dela cârmă, căci acum și Maghiarii sânt sătui de volnicie ficute de el și de ortacii lui, cari îl susțin orbește în *dieta* și în afară de ea. În debateri s'a amestecat acum și bătrânul *Tisza Kálmán*, fostul prim-ministru și fiiorul ser, *Tisza István*, apărând pe Bárfly. Verbitorii din opoziție s'au năpustit și asupra lor, arătând, că bătrânul *Tisza Kálmán* e izvorul tuturor relelor în Ungaria, căci el a introdus volnicile și nelegiuirile în țeară și le-a pus temelie. Acest adevăr 'i-l-a spus în față între alții deputatul *Ivánka*, în ședința de Luni. Tot el a arătat și fărădelegile săvârșite de Bárfly pe când era fișpan în comitatul Bistrița-Năsăud și în Solnoc-Dobâca.
Lupta opoziției continuă și săptămâna aceasta.

Scrisoare deschisă către renegeatul jude Bene Gábor.

Mai mulți fruntași țărani din comuna Gurba, ne trimit spre publicare următoarea scrisoare către judele Bene din Lipova, cel care dăduse porunca de a se folosi la judecatorie numai limba maghiară, și care e Român de naștere din Gurba. Eată scrisoarea bravilor Români:

Domnule jude!

Cu scârbă am citit și auzit despre strâșnica poruncă ce ai dat-o domnilor mai mici ca d-ta! oprindu-'i să vorbească dulcea noastră limbă românească ei între ei, deși mai toți sânt Români. Ba ce-'i mai mult, 'i-ai oprit ca să vorbească românește chiar și cu Români, care vin la județ cu vre-o jalbă, îndrumând toată lumea, care are vre-o afacere la acel județ, ca să vorbească numai ungurește!

Se poate, că d-ta să calci sub picioare drepturile tuturor popoarelor, care din îndurarea lui D-zeu nu sânt Unguri!?

Ai uitat — poate de când ai ajuns domn mareș — că și d-ta ești Român!?

Ai uitat, că d-ta ești pruncul dascălului nostru de odinioară, *Stefan Bene*, care ai mâncat tot pâne românească și cu pâne românească ai învățat până ai ajuns domn mareș!?

Acum, după-ce ai devenit tare și mare, îți bați joc de neamul tău propriu și de limba noastră românească, pe care ai învățat-o în leagănul cel simplu de lemn al părinților tăi, cari erau sârmani, dar' oameni de omenie și cu inimă românească.

Ai uitat timpurile frumoase, când te reîntorceai acasă dela școalele din *Beiuș*, încins cu brâul tricolor românesc și cântai în gură mare, cu ceilalți consăteni studenți:

»Deșteaptă-te Române!»

»Mult e dulce și frumoasă limba ce vorbim» și alte cântări naționale. Și cântai în strană, ca un gurgur. Dar' astăzi cum cânti în Lipova?

Din porunca d-tale ne-am convins, că d-ta voești să faci senzație mare, și pe calea aceasta să ajungi și mai mare. Dar' ai sferlit-o! Că nu numai noi, țărani simpli, te-am judecat, te-au judecat chiar și Ungurii cei mai cuminiți, respingând planul d-tale, ca un plan nerealisabil!

Drept aceea, dacă voești să faci senzații și minuni, îți dăm noi țărani din Gurba, a căror pâne ai mâncat-o odinioară, sfatul, să faci propunere la domnii și mai mari ca d-ta, ca să comandeze din țeara Anglișului, ori a Bureșului, o mașinărie, în care dacă bagi oameni, Români, Sârbi, Slovaci, Nemți ori Sași — să ese din ca Un-

guri cu pinteni, focș, și mustețe ră-sucite!

Atunci se știi că vei fi înălțat de Unguri, pân' la înaltul cerului! Dar' te asigurăm, că noi gurbanii, dacă d-ta ai fi primul care ai intra în mașina susnumită, nu te-am imita, și credem, că nu te-ar imita nici un Român de omenie!

Dar' ce-ți pasă d-tale, numai să ajungi domn și mai mare de cum ești!

Vom vedea, care vom trăi, că ce sfârșit vei avea. Pentru-că noi știm că D-zeu nu bate cu bâta.

După acestea salutându-te cu salutările ce le meriți, am rămas în satul nostru românesc

Gurba, 11 Noemvrie 1898.

Pavel Șimandan.

Petru Șimandan Puiu,

fost la școală cu Bene Găbor.

Petru Ola.

Flore Sas.

Ilie Ola.

Ioan Talvan.

Moise Hălmăjan.

Ioan Ola a Ghighi.

Pavel Cismaș,

Petru Nyeș.

Moise Tira.

Petru Cismaș,

Avel Șimandan.

Georgiu Nyeș.

Teodor Bun.

Avram Tira.

Petru Tința.

Petru Crețiu.

Petru Vostinariu.

Ioan Sas.

Petru Hălmăjan.

Filimon Flore.

Ioan Cismaș.

Ioan Cismaș, jun.

Pavel Tripon.

Moise Ola.

Mitru Belean.

Petru Cismașiu.

Andrieu Ola.

Moise Cismaș.

Filimon Flore.

Ioan Șerban.

Moise Neșiu.

Moise Nistor.

Apucături mișelești.

Ziarele „Erlenzék“ din Cluj și „Keleti Ertesítő“ din Budapesta, au publicat zilele aceste, și după ele au luat toate foile maghiare, un lung articol despre o pretinsă *adunare a inteligenței române* din Cluj, în care dl V. Podoabă, directorul *Economului* din Cluj, ar fi ținut o vorbire despre băncile românești și ar fi propus să se zidească o nouă *biserica românească în Cluj*, tocmai lângă școala de stat millensară — (mare cutezanță!)

Pe baza acestui articol ziarele maghiare varsă foc și pucioasă asupra băncilor românești și amenință cu noi paragrafi în legea comercială, cari se pună capăt agitațiilor daco-române pe terenul economic-financiar. Cele mai multe foi ungurești scriu niște articoli furioși în afacerea aceasta.

Privitor la aceasta „Tribuna“ a primit Mercuri răspuns telegrafic, că *toată campania ziaristică e fantasmă bolnăvicioasă șovinistă. Intreg articolul e o scornitură.*

Dl V. Podoabă a scris apoi o scrisoare la ziarele maghiare birfitoare, în care arată, că știrea e o minciună. Scrisoarea s'a publicat în întregimea ei și în „Tribuna“ și în ea vrednicul director zice, că dacă autorul articolului va dovedi, că cele scrise de el sânt adevărate, el, Podoabă va plăti însoțirii EMKE o mie de florini, ear' dacă nu, să plătească autorul o mie de florini bisericii române din Cluj, ca unul, care a lățit minciuni încornurate prin fo.

Ceea-ce deci era de prevăzut s'a dovedit. Toată haita e o apucătură mârșavă pusă la cale de cei dela putere, ca să abată luarea aminte a publicului maghiar dela ticăloșiile ce se desvâlesc zilnic în dietă.

Rea și mișelească apucătură ungurească.

Alegerile municipale.

Zilele aceste au fost prin comitate alegerile de membri pentru adunările comitatense. În unele din comitatele locuite de Români, acestia s'au purtat brav și pe aici au și fost aleși mulți Români, pe când, durere în altele Români, s'au interesat puțin de alegeri, n'au prea luat parte, de ceea-ce mai mult s'au bucurat străinii, că 'și-au putut alege frunțași de-ai lor.

Pe cât sânt vrednici de laudă frunțașii și toți Românii din acele părți, unde s'au dus la lupta de alegere și au ținut la olaltă, pe atât de osândit sânt aceia, cari spre paguba nației au arătat și acum nepăsare.

Eată unele rezultate de alegeri cari până acum ne sânt cunoscute:

Comitatul Sibiului.

Alegerile municipale, pentru congregațiunea comitatului Sibiiu s'au săvârșit în 7 Noemvrie n. și au fost aleși următorii membri români pentru congregație:

În cercul Seliștei: Dr. D. P. Barcianu, profesor seminarial; Dr. Amos Frâncu, avocat (nou); Dr. Nic. Comșa, medic (nou); Nic. Cristea, asesor consistorial; Nicol. Hențiu, notar și Ioan Manta, paroch în Gurariului.

În cercul Mercurei a fost reales Adam Micu, notar în Poiana.

În cercul Bradului: Ioan Căndea, protopop gr.-or. în Avrig și Toma Doican, paroch în Sebeșul-de-jos.

În cercul II. al Sibiului a fost reales Leontin Simonescu.

În cercul Sebeșul-săsesc: Dem. Comșa, prof. semin.; Isidor Blaga, paroch în Lanerem; Ioan Oncescu, fost notar în Răhău; Dr. Elie Cristea, secr. cons.; Nic. Ivan, as. cons. și Zev. Murășanu, paroch în Sebeș.

Comitatul Aradului.

În comitatul Aradului alegerile membrilor la congregație s'au făcut Lunia trecută, și Românii au reușit bine. Se cunosc până acum rezultatele următoare:

În cercul Șiria au fost aleși: Ioan Russu-Șirianu, Iuliu Herbai, Sava Raicu, Vasile Popovici, Vasile Bistran.

În Șiria-ungurească: Traian Terebenț, Iuliu Groșorean.

La Agriș: Ioan Morariu, Petru Vanc, George Pap, Romul Motorca.

La Buteni: Dr. Teodor Popescu, Iuliu Bodea, Ioan Micluță.

La Pâncota: Ioan Șeredan, Ioan Chebeleu, Ignat Blagău.

La Berzova: Iosif Cloambeș, Sava Raicu, George Telescu, Traian Vățianu.

FOIȚA.

Poesii populare.

Din Mischiu.

Adunate de *Michail I. Gazdac*, învățător.

Mischiu-'i sat micuț
Toată fata-'i cu drăguț,
Și Mischiu-'i mititel
Toată dragostea-'i în el.

Când îmi vine mândra 'n gând
Mă leagăn ca frunza 'n vânt,
Când îmi vine mândra 'n dor
Mă leagăn ca frunza 'n pom,
Când îmi vine mândra 'n minte
Mă leagăn ca frunza 'n munte.

De n'ar fi mândra frumoasă
N'ar fi fete mănioasă,
Dar' mândra-'i ca și o stea,
Fetele n'o pot vedea
Și pe mine pentru ea.

Haida măndro să fugim
Că noi bine ne vlijim,
Și la ochi și la sprâncene
Ca doi păunași la pene,
La vorbe, la vorovite
Ca doi pui la ciripite.
Măi bădiță dela Iara
Ce nu vii tu la noi sara?
Măndruță dela Mischiu
Așteaptă-mă că eu viu,
Numa o țîră zăbovesc
Până murgul potvocesc
Cu potcoave de aramă
Să viu măndro mai de grabă.
Cu potcoave de argint
Să viu măndro tot fugiad.
Săracile dragostile,
Ciripesc ca paserile
Pe sub toate gardurile,
Trec prin tină, nu să 'ntină
Trec prin apă, nu să 'neacă,
Da săracul ce doruț:
Șede 'n deal pe peatră seacă
Strigă tulai că să 'neacă.

Cântă puinl cucului
Deasupra Mischiului,
Așa cântă de frumos
Frunza 'n cale-'i pică jos,
Ș'asa cântă de cu jele
Frunza 'n cale toată piero.

Păsăruică din răzor
Nu mă blăstema să mor,
Că n'am pe nime cu dor
Să mă 'ntrebe de ce mor.
Că eu nu mor nici de-o boală
Dorul mândrei mă omoară,
Păsăruică din alac
Nu mă blăstema să zac,
Că n'am pe nime cu drag
Să-mi pue mâna la cap,
Să mă 'ntrebe de ce zac.
Că eu nu zac nici de-un rău
Zac mândră de dorul tău.

Bade pentru ochii tăi
Mă nrăsc părinții mei,
C'acuma de-o săptămână
La fântână nu mă mînă,

La *Rădna*: dl Dr. N. Oncu.
La *Curticiu*: dl Dr. S. Ispravnic.
La *Târnova*: dl A. Ungurean.
La *Sântana*: dl Augustin Boțoc.

Comitatul Albei-inf.

La alegerile municipale din comitatul Albei-inferioare ținute în 15 l. c. au fost aleși în cercul *Blajului* 5 Români și 2 Unguri. Români aleși sunt canonicii: *Dr. Aug. Bunea, Dr. V. Hossu, Gavrilă Pop*, protopopul *George Bărbat*, profesorul *I. F. Negruțiu*.

Nemții despre noi.

În foaia ilustrată germană *Über Land und Meer* găsim o schiță cu ilustrațiuni, reprezentând tipuri săsești, românești și țigănești din Transilvania, din care extragem următoarele aprecieri asupra Românilor: „De vecini mai apropiați și conlocuitori în casa proprie dăruită prin cuvântul Regelui, încunjurați totdeauna de naționaliități dușmănoase, ei (adecă Sașii. Not. Red.) erau siliiți continuu să-și apere posesiunea și individualitatea în luptă deschisă și ascunsă. O mână de Sloveni și Ruteni nu cade în cumpănă, tot asemenea și Țigani, precum și Sârbii și Armenii. Grea a fost poziția Sașilor față de Români. Când mai ales încep să crește între ei (Români) ideea *comunității naționale*, încep să se crede tot mai mult domniii băștinași ai țerei. Dar' *eghemonia* o poartă Maghiarii...

Majoritatea populației Transilvaniei o formează Români sau Valahii. Ei se simt încurajați prin apropierea consăngenilor lor, băștinași în întreaga parte sudică a Ungariei. În toate părțile îi găsești în Transilvania în comunele lor proprii: *Sănătoși trupești și sufletești, deștepți și sîrguincioși*, cultivă îndeosebi economia de vite și mai ales de oi. Înzestrate cu un viu simț pentru frumos, femeile române poartă o deosebită grijă de îmbrăcămintea, pe care și-o fac ele înșeși. Mustrele hainelor femeiești surprind pe străin prin alegerea colorilor și originalitate.

Adunare de învățatori în Sind.

Turda, 11 Noembrie n.

Este cu mult mai greu a educa bine un copil, decât a guverna o țară.

Chamly.

În 10 Noembrie n. s'a ținut adunarea de toamnă a „Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din despărțământul Turdei” în localitatea școlii din Sind.

Această adunare ne prezintă momente, cari merită a fi cunoscute și discutate de către publicul interesat.

Voiu începe cu primul punct al programului: „Participarea în corpore la celebrarea serviciului divin”.

Durere, punctul acesta cu toate că e foarte însemnat, n'a fost luat în considerare decât de către D. Căținaș, A. Poruț, M. Găzdac și N. Degan.

Am zis foarte însemnat din următoarele puncte de vedere:

Scopul final al chemării învățătorului e ste ducerea țeranului român la adevăr și lumină. Reuniunile cu ocaziunea executării conștiințioase a punctului acestuia edifică pe țeran, îl înălțesc, entuziasmează față de școală — auzind corul improvisat al învățătorilor, laudând și preamărind cu atâta frumusețe și exaltare pe Dumnezeu; și țeranul român sub impresiunea acestui moment sublim și sfânt își propune în fața altarului lui Dumnezeu, — de a lăsa nepăsarea față de școală și a-și da de aici înainte coștii la cartă.

După serviciul divin a urmat ședința, la care au luat parte 11 învățatori din tract, p. on. d. Artemiu Codarcea, prot. și dl inspector regesc.

Președintele adunării I. Peștean, deschide ședința prin o vorbire acomodată, arătând scopul Reuniunii, foloasele ce le aduce și îmbărbătând pe cei prezenți și însuflețindu-i pentru ideea Reuniunii; apoi binevențează și le urează succese pe terenul pedagogiei practice pe noii membri și tinerii învățatori M. Găzdac și N. Degan, primindu-i în corpul Reuniunii.

A urmat prelegerea practică de model a învățătorului local I. Peștean: „Definițiunea substantivului”.

A urmat critica asupra prelegerii, o critică purceasă din iubire colegială, cu scopul de a delătura erori și greșelile folosite din neprecăție.

Au luat parte Căținaș, Tatar, Găzdac. Tema s'a declarat bună.

Criticele acestea s'unt tare de dorit a se face cât mai extinse. Cei slabi se întăresc, câștigă dela cei mai practici, cei mai puțin experți învață dela cei mai mult experți, neștiința se alungă, dubietatea se delătură — fiind combătute toate acestea, și unde nu-și pot ajuta unul sau doi — poate cuvântul mai multora.

Pentru edarea unei foi pedagogice s'a luat conclud, ca: comitetul despărțământului să întrevină pe lângă comitetul central din Blaj.

Rezolvarea favorabilă cât mai în grabă a acestei chestiuni foarte mult de dorit, ar promova mult cauza școlară. Si ar fi bine să se lase în serioasă considerare de către fruntașii și mai pricepătorii în cauză.

Căci cum Reuniunile s'unt pânca și lumina, așa o foie pedagogică ar fi sarea și căldura pentru învățătorul român, mai ales că necazurile și greutățile îi s'ajung până în gât.

Ambale îi s'unt nutrențent spiritual, cu ajutorul lor vine în atingere cu omenii, se poate, mai practici și astfel e ridicat în o sferă mai înaltă de cogitari folositoare, îl țin în mișcare și el creează ceva nou și mai bun în folosul națiunii.

Ședința și-a ajuns cu'mea când p. o. d. Artemiu Codarcea, zelozul nostru protopop, a fost aclamat de președinte de onoare.

D-sa mulțumește în termini calzi și promite, că va face și mai mult decât îi e datoriuța pentru cauzele școlare și înaintarea învățământului poporal, va face totul numai să ne poată suride progresul cu frumoasele lui fructe: inteligența țeranului român.

Începutul e bun și semnele mă îndreptățesc a s'pera tot bine și rog pe Dumnezeu, ca și continuarea să fie bună, zelul nostru să nu piară, ci să se potenteze și să aducă roade neperitoare poporului nostru.

Frați învățatori! E timpul să ne începem frumoasa chemare. E timpul să satisfacem cu toată ardoarea sublimiei chemări. E timpul punerii pe basă nouă, solidă și mai sănătoasă a odraslelor, viitorului depus în mâinile noastre! Și atunci, o! atunci cerul ne va încorosa osteneala noastră, un neam întreg — neamul icbit de noi — ne va mărl și mulțumi! Ear' noi?

Vom vărea lacrimi de fericire, toate necesarile și ostenețele vor fi uitate, vor fi șterse și desconsiderate, numai fapta noastră va străluci, ne va lumina ochii sufletești.

„Mitig.”—

La pirlaz nu-mi dă răgaz
Caută bade să te las.

Dă-mă maică când mă cer
Că mă puiu 'n cap și sber,
Dă-mă maică când mă ia
De nu vi de pielea mea.

Alăturea cu drumu
Badea ară cu plugu,
Mândra merge cu prânzul:
— Bun lucru bade la p'ug!
— Să fii mândro sănătoasă
Că 'mi-si dat vorbă frumoasă,
Hai mândro să hodinim
Mai încolea să prânzim,
— N'am venit să hodinesc
Mai încolea să prânzesc,
C'am venit să-ți povestesc:
Că umblă măicuța ta,
P'arături, nearături
Să facă fermecături,
Să mă fermece pe mine
Să mă las bade de tine.
Ei bade nu m'oi lasa,

Pân' a face plopul pero
Și sălcuța porumbele
Și stupita stupi de miere.

La *Mischiu* la continit,
Est'e-o morișcuță 'n vânt
De macină tot argint,
Nevestele gura-'și vënd
Fetele nu 'ncap la rînd.
De-ar țucepe-a mea drăguță
Să-mi cumpăr și io guriță.
Gara dela mândruța
Dulce-'i Doamne ca micrea,
C'asa-'i mândra de frumoasă
Dintr'un milion aleasă.

Hai mândro până la viie,
Să mîncăm mere gutuie
Să fim mai dragi ca d'ntâie,

Spone-'i mândro maică-ta
Să 'ngrădească olița,
Tot cu lin și cu pelin
Ca noi să nu ne 'ntâlnim,
Numai Lunia 'n trg mergînd,
Marți în șatră tirgînd,

Mercuri acasă venind,
Joi seara în șezătoare,
Vineria la mărătoare,
Sâmbata batăr odată,
Dumineca ziua toată,
Haste zile rare-ori
Într'o zi de nouă ori.

Mândro dragostile noastre
Au rămas puști pe coaste,
Și am fost Vineri la ele
Și s'au făcut viorele,
Viorele mari și mici
Când le vezi mândro să plângi.

Săracă inimă bună
Nu te-am avut nici de-o lună,
Nici de-o lună nici de-un an
Nici nu te-oi ave șuhau,
Inima mea 'i învățată
Să trăească supărată,
Inima mea-'i sacuită
Să trăiască năcăjlită,
Dragostea multă și lungă
Până-'i lumea nu se uită.

1848.

— Cronica anului. —

În luna Noemvrie a anului 1848 s'au petrecut următoarele întâmplări mai însemnate, privitoare mai cu seamă la noi Români:

Cluj, 2 Noemvrie.

Protopopul *Turcu* a fost spânzurat în Cluj. Alți 5 Români erau legați de stâlpi. 4 comune române din jurul Clujului au căzut din nou jertfă barbariei maghiare.

(S. B. nr. 121).

Reghinul-săsesc, 3 Noemvrie.

Sécuii de sub comanda lui *Zombory* au zind că Români se înarmează, și că deja și Odorheiul a căzut în mâna lor s'au spăriat și au pretins să fie lăsați acasă. *Zombory* neputându-i reține, pe cei mai mulți i-a și slobozit, rămânându-i abia vre-o câțiva. Chiar și din oficeri s'au depărtat vre-o 14.

(Bakk: Kézdivásárhely tört.)

Orăștie, 4 Noemvrie.

Din *Brad* până în *Halmagiu* nu mai e nici o comună, în care să fi rămas vre-o casă neaprinșă de rebelii maghiari.

(S. B. nr. 129).

Arad, 5 Noemvrie.

Comandantul cetății *Berger* bombardează orașul. Cătanele austriace aprind căsările și lemnăriile din oraș, ear' Ungurii podul de peste *Murș*.

(Klapka: Naț. pag. 148).

Medias, 5 Noemvrie.

Sécui prinși, aduși aici, declară, că nu mai siliți au prins armele. Pe mulți dintre Sécuii, cari n'au voit să prindă armele, i-au pușcat revoluționarii. Români încă aduc mulți Sécui, cari i-au rugat să-i facă prizoneri, ca să scape de cruzimile connaționalilor sei.

(S. B. nr. 121).

Aiud, 8 Noemvrie.

La știrea, că se aproprie Români, au fugit parte mare dintre locuitori, precum și husarii lui *Kossuth*, către *Cluj*.

(S. B. nr. 133).

Murș-Sân-Craiu, 8 Noemvrie.

Venind o ceată de Sécui cu steag alb în comuna aceasta locuită de Români, au fost primiți de acestia în același mod. Intrând în comună și văzând Sécuii că sunt mai mulți ca Români, s'au năpustit asupra lor, omorînd o mare parte din ei. (S. W. nr. 93).

Aiud, 9 Noemvrie.

Partea cea mai mare a locuitorilor a părăsit Aiudul și a plecat la *Turda* și *Cluj*, cu toate-că s'au supus Împăratului. Le e frică de răsunarea Românilor, ale căror sate le-au ars și jefuit.

(S. B. nr. 122).

Aiud, 10 Noemvrie.

Cetățenii rămași în Aiud au rugat pe *Iancu* să ocupe orașul.

(S. B. nr. 122).

Cluj, 10 Noemvrie.

În oraș domnește mare lipsă de victualii de când nu mai vin Români la piață.

(S. B. nr. 122).

Gurbești (Bihor), 10 Noemvrie.

Tribunatul statarii a judecat la moarte pe trei Români: Gavrilă și Alexandru Pușcaș și pe Petru Panea. Tustrei au fost spânzurați.

(Prot. 4124 com. Bihor).

Deva, 11 Noemvrie.

O stafetă anunță că ceata Maghiarilor (>die mongolische Räuberhorde<) a înaintat până la *Brad* și că *Iancu* a mers către *Halmagiu*, spre a ataca pe dușman dela spate. Armata împărătească e gata să plece către *Brad*, sub comanda căpitanului *Gabler*.

(S. B. nr. 129).

SCRISORI.

Rușine.

Măgărel, 1 Noemvrie 1898.

Onorate Dle Redactor!

În 9 l. c. nou s'a publicat prin organul politic, că în 11 l. c. nou, *Vineri*, va fi alegere de membri în comitetul comunal. Ne-am și adunat în localul școalei noastre gr.-or., unde am poțit și pe frații nostri gr.-cat.

S'au înfățoșat și dînșii în frunte cu preotul *Iosif Suciu*, spre a ne sfătui la olaltă, ca fiind noi Români cu voturi mai multe, să fîntre și Români în comitet. Am candidat pe trei: *I. Suciu*, *Inv. pens.*, *Nic. Stanciu* și *I. Suciu*. Am făcut ședulele și unde a cerut lipă și

plenipotențe. Am fost de nădejde, că deși fiind noi Români două confesiuni, vom ține una și că ne vom lăpăda de ori-ce interea.

Dar' lucru urit, în seara spre ziua alegerii preotul gr.-cat. *Iosif Suciu* ne întărea în credință că vom reuși de vom ține. Chiar în acea seară numitul preot ne-a vîndut, și în loc să fim mulțumiți și siguri că ni-se dă nou prilej de „alegere“, se lăpădă de Români trecînd cu votul seu la partida Șașilor. Poate va fi fost și e silit.

În acel păcat au căzut încă și alții seduși de dînșul, precum și nepotul seu *Iulius Toda*.

Nu ne-ar vătoma așa tare simțul nostru românesc, dacă numitul preot ar fi rămas în păcat numai cu votul seu, dar venind episcopul *N. Stanciu* și alți membri din sinul bis. gr.-cat. și plenipotențiînd pe numitul episcop cu votul bisericeii, preotul n'a voit, ci a rupt plenipotența, a subscris însuși și trece și cu votul bisericeii sale la Șași.

Ne mirăm cum de nu slujește și la alt altar?! Că cel-ce pentru un blid de linte și atât de ușor azi își lăpădă limba și neamul seu, mănue în stare a se lăpăda și de credința sa.

Dovezi avem destule. Rușine să-i fie.
Chirion Holerga. *Ioan Suciu.*
Nicolae Holerga.

Însoțiri de bani la porunceală.

Alba-Iulia, Nov. 1898.

Domnule Redactor!

În zilele acestea a sosit o ordinațiune ministerială la corporațiunea măiestrilor din *Alba-Iulia*, să decidă câte acțiuni ar pute cumpăra dela banca cea mare de stat, care este proiectată a se înființa cu filiale în toate orașele.

Adecă roi să fim siliți a cumpăra acțiuni și apoi să căpătăm bani împrumut, firește că tot din banii nostri, cu 5 percente, și noi să căpătăm pentru acțiuni 4 percente.

Mare milă are ministerul maghiar de noi, de clasa de mijloc, să ne împrumute din banii nostri.

Noi am răspuns, că comitetul nu-i împuțernicit a lua hotăriri fără voea adunării generale. Noi avem bănci de unde să ne împrumutăm bani fără-ca să fim acționari și să fim rugători a căpăta bani din banii nostri.

Gregoriu Murășan, cismar.

Mândruță pîr gîlbîn
De dorul tîu mî leagă,
Mândruță pîr negriă
De dorul tîu tot mî frig.
Mersul tîu fi legănat
Cu mult drag amestecat,
Mersul tîu fi mîrunțel
Și mie mi drag de ei.

Du-te dor, dute sărace
Du-te la mîndra ce zace,
Da nu zace că-i beteagă
Că ea zace că-i vicleană,
Da nu zace că-i rău
Că zace de dorul meu.

Din Sebeșul-săsesc,

Culese de *Ioan Reftca*, sodal.

Mîndro mîndruleana mea
Zice-ți maică-ta ceva,
Că ești seara la porțiță
Să-mi mai dai câte-o guriță?

Ba maica nimic nu-mi zice
Că știe că gura-i dulce,
Că ști când era ea jună
Cât era gura de bună.

Mîndro mîndruleana mea
Dă-mi tu mie-o floricea,
O floricea din grădină
Unde stam seara la lună.

Fă-mă Doamne brad în munte
Să mă placă fete multe,
Să mă placă mîndra mea
C'asa mi dragă lumea.

Mîndro mîndruleana mea
Face-ți maică-ta ceva,
Când viu seara pe la tine
Să mă iubesti tu pe mine?

Ba maica nimic nu-mi face,
Eu iubesc pe cine-mi place,
Eu iubesc pe badea meu
Să mi-l ție Dumnezeu.

Doina leneșului.

Culeasă de *Vichentie Golești*, plugar.

Eu de când m'am apucat,
Lunia, *Marția* m'am lucrat
Că nu mi-s'a arătat,
Mercurile-s între ele
Și se țin de multe rele,
Joile încă-s lăsate
Nu lucru să-mi fac păcate,
Vinerile le cinstesc
Nu lucru să păcătuesc
Sâmbăta-i praznic legat
Nu lucru, mă calc în pat,
Duminecă m'am sculat
Sapa-n mână am luat
Și la câmp am alergat,
Dar' popa cu toaca-a dat,
Înapoi m'a internat
În fîgădău m'am băgat,
Măntălnii cu sfîntul vin,
Îl prinsei frate de cruce
Pe palinea soră dulce.

„Limba, portul și moșia“.

„Călimdarul Poporului“ pe anul 1899. Sibiu. Editura „Tipografeii“.

O carte *drăgușă* ca execuțiune tehnică, *variata* ca material, și *națională* ca tendință, mai pe sus de toate *națională* e »Călimdarul Poporului« de pe anul ce vine.

Când l-ai luat în mână, nu-ți vine să-l mai lași, dacă ai început a-i răsfoi filele.

Cetindu-l, îți pare că stai de vorbă cu un țeran așezat și cuminte, care știe să spună atâtea lucruri, încât ți-e mai mare dragul să-l ascuți.

Țeranul acesta știe să istorisească din vremurile vechi, din »vrăjbi«, cu exactitatea acelor bătrâni, cari au luat parte activă la mișcările de atunci; știe să cânte »rîzînd a drag și plîngînd a jale«; știe să-ți dea mai multe sfaturi și povești, și în aceeași vreme nu uită de umoru-i înăscut, cu care satirizează și-și bate joc de toți, dînd astfel evidentă probă de superioritatea-i intelectuală. Pe urmă se așează în cornul vetrei, și după-ce s'au adunat cu toții împrejuru-i, începe a spune, câte necazuri au trecut peste capul lui în decurcul unui an de zile, ear' ceialaltă ascultă cu drag, sorbindu-i cu auzul tot cuvîntul, căci a lor este durerea și a lor sînt necazurile de cari povestește țeranul cel cuminte...

Partea literară se începe cu »Dela 1848«. O descriere amănunțită într'un stil avîntat și poetic a adunării dela »Dumineca Tomei« ținută la Blaj.

Adunarea dela *Dumineca Tomei* e, la tot casul, alfa mișcărilor noastre de acum cincizeci de ani, și dacă nu ca rezultat, se poate asemăna la tot casul adunării din 3/15 Maiu prin scenele ei interesante, cari sînt tot atâtea preludii ale evenimentelor de mai târziu. Împrejurarea, că anul acesta în vederea evenimentelor din 48 e totodată an iubilare, îndreptățește cu atât mai mult locul de onoare al acestei descrieri. A fost la tot casul o idee nimerită, de a propaga în cercurile țărânilor cunoștințe istorice prin rostul unui călimdar, pe care avîndu-l în mână un an întreg, neapărat îl cetește din doască în doască.

În legătură cu această descriere, aflăm mai încolo portretul poetului *Andrieu Murășanu*, precum și casa natală a nemuritorului autor al »Răsunetului«.

Răsfoind încă câteva file, dăm de »Doine și icoane din lumea românească«.

Există așadar totuși o lume românească? O lume care se întinde »dela Nistru până la Tisa«, și din Carpați pîn' departe, departe peste vîrfurile Hemului? Da. Există! Și dacă alcătuirii omenești au pus stavilă despărțitoare între frați și frați, ei sînt uniți totuși prin unitatea de limbă, prin unitatea de port și prin dragostea de neam care-i adună la olaltă pe acești moșteni pribegi ai *bătrânei și veciniceii cetăți*.

Limba, portul și moșia!

Acceași doină, care răsună tînguitoare pe valea *Murășului*, s'aude pe *Ölt*, s'aude pe *Someș*... în *Bucovina*... în *România*; și la miază-zi răsună earăși ca un echou în gura fraților din *Macedonia*... și se perde ca un suspin năbușit în pămîntul pustiu al *Basarabiei*, la soare-răsare.

Forma variază la infinit, firește, dar' fondul e pretutindeni același. Acceași *zîmă românească* simțește când se bucură sau plînge cîntînd, și același popor-poet apare în toate aceste cîntece — același popor-poet, pe a cărui frunte brezdată de necazuri strălucesc ca o apoteosă nemuritoare cuvintele: »Col mai mare liric al nostru«.

Citez, drept specimen, un cîntec »do dor« de pe *Murăș*:

Zis-a maica, că mă scoate
Dela câte dela toate.
Dela două nu mă poate:
Dela mîndră, dela moarte!

și unul »do jale« din *Basarabia*:

Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
Sufletul să mi-se 'mpace,
Fă-mă hulubaș de-argint,
Cu aripile de vînt,
Să mai sbor de pe pămînt,
Pîn' la maica pe mormînt
Și să stau să m'odihnesc,
Să plîng și să mă jolesc;
Și de bune și de rele,
De aleanul vieții mele.

Acastă duioșie se potrivește atât de bine în gura țeranului dela noi, încât abia îți vine a crede, că el a făurit-o!..

Ar trebui să lo citez pe toate, ca se pot arăta perfectă identitate de idei și sentimente în cîntecolele populare românești »din cele patru unghiuri«, dar' aș trece peste cadrul unei reconstituiri scrise în fuga condeiului.

o fetiță din *Bistrița* (coristă).

Ilustrație din »Călimdarul Poporului« de pe anul 1899.

Nu pot lăsa însă neamirite »icoane«-le. Sînt, pare-mi-se, nouă ilustrațiuni, cari reprezintă portul nostru național în diferite părți locuite de Români. O Româncă din jurul *Sibiului*, un băieș din *Munții-Apuseni*, un mîrginean, o fetiță din *Bistrița*, o păreche tină din *Bănat*, și așa mai departe. Sînt tot atâtea icoane de porturi, cari constituie o mică panoramă: o lume românească în miniatură. Nu insist asupra valorii etnografice a acestor »icoane«, dar' țin să amintesc, că dacă Călimdarul din chestiune s'a numit și pînă acum »al Poporului«, în anul acesta se poate numi per eminentiam al Poporului, de oare-ce poporul este »regentul« Călimdarului de acum.

Finis coronat opus.

Am ajuns la *Răvașul nostru* — partea de forță a Călimdarului. Pe o extindere de 47 pagini »Răvașul« resumă toate întîmplările ce ne privesc din Septembrie 1897— Sept. 1898.

E deja al treilea an, de când se urmează acest sistem foarte potrivit în redactarea Călimdarului. »Răvașul« a devenit un fel de *gazetă anuală*, care conține în resumat toate chestiunile ventilate în presa noastră periodică în decursul anului.

Pare-că îl vezi pe țeranul nostru cu răvașul a mână, făcînd din când în când câte o crosătură. Fruntea lui, care a înfruntat urgia atâtea vremuri, o sînină,

el încreastă liniștit și tăcut mai departe. Abia câte odată face vre-o crosătură mai adîncă, ca să — țină minte!

Din cele 47 pagini ale răvașului, 31 conțin prigoniri la adresa noastră, și abia ni-au rămas câteva pagini, ca să putem însemna puținele lucruri mai îmbucurătoare, ce ni-s'au dat să avem și noi în anul trecut. În butul prigonirilor, răvașul pomenește de afaceri culturale-economice-naționale, drept dovadă despre forța noastră vitală, care tot nu a renunțat la partea ei din soare.

»Răvașul« cu resumarea evenimentelor e un frumos *material de meditație* la sfîrșitul fiecărui an. Evenimentele nu ne ating nemijlocit, preocupățiunile dispar, și totul se prezintă în haina clarificată a istoriei.

»Ce e rău și ce e bine

Tu te 'ntreabă și socoate,

cum zice însuși răvașul.

Astfel prezentîndu-se »Călimdarul Poporului«, nu e mirare, că are un tiraj de 5 6000 exemplare,* și că acum doi ani, în Ianuarie deja era epuizat. O carte astfel redactată suplinește cu drept cuvînt golul producțiilor literare destinate pentru popor, ales că se vinde pe un preț cu totul bagatel.

Și dacă produsele literare de alt gen stagnează aproape că deservire, să avem cel puțin mîngăierea, că acest Călimdar al poporului — așa modest și fără pretenții cum e — și literatura calendaristică peste tot, susțin flamura pretenției și mult discutatei mișcări literare la noi.

(»Familia«). *Alexandru Ciura.*

PARTEA ECONOMICĂ.

Despre îngrijirea animalelor de casă peste tot.

Înainte de toate îngrijirea animalelor de casă stă într'aceea, ca noi să le procurăm toate acele condiții ale vieții, cari să le țină sănătoase și harnice de muncă. Aceste condiții ale vieții sînt: aer, lumină, căldură, un grad potrivit de uscăciune sau umezeală, mișcare, îngrijirea pielei și nutrire la timp și potrivită firei lor. Pe lângă aceste nu e de a se scăpa din vedere în anumite împrejurări nici modul de câștig, ce ne-am pus în gînd a-l ajunge dela deosebitele animale. Între aceste e de a se lua în seamă la locul prim îngrășatul. Punerea de grăsime s. p. se pricinuește prin ținerea în grajd sau coteș și prin oprirea animalelor dela orice mișcare. Cu chipul acesta animalele se fac în scurt timp bune de tăiat. Din contră mai puțin priincioasă este s. p. pentru animalele de prăsilă lucrarea, când cu ajutorul ei ținim, ca ele să capete o piele mai fină (subțire) și membre mai fine, făcîndu-le cu chipul acesta mai simțitoare contra influrințelor din afără.

Tot de îngrijirea animalelor de casă se ține pîzirea de vătămări și de boale, cum și vindecarea lor când devin bolnave, în anumite casuri făcînd cele de lipsă însuși stăpînul sau apoi implinind sfaturile veterinarului (doctor de vite).

*) Ba e mirare, că are numai atîta; cătă vreme ar trebui să aibă 20—25 de mil.

1. Aer curat.

Aer curat gustă în locul prim animalele cari trăesc la pășune și dintre ele acele, cari și noaptea stau afară în aer liber. Dar' de altă parte și aceste animale sânt foarte expuse primejdiilor, ce le pot ajunge, din pricina timpului nepriincios și a pășunii umede sau înghețate ș. a.

De adăpost în contra vânturilor aspre pentru vitele păscătoare servește închiisoarea întreg locului de pășunat sau numai a unei părți a acestuia, în contra arșiței, a ploilor torențiale (potopurilor), a furtunilor cu grindină ș. a. servesc șopuri anume făcute, grupe de arbori ș. a.

Primejdiile, cari le-ar pricinui pașterea iezlei umede sau brumate, se pot înlătura scoțând animalele la pășune numai după-ce s'au împrăștiat negurile și s'a ridicat roua sau bruma. Și mai bine e dacă, înainte de a le scoate la pășune, se dă vitelor nutreț uscat, fân sau și numai paie. Deosebită băgare de seamă e de lipsă, unde animalele s'ar pute îmbolnăvi, pascând plante vătămătoare sau unde ar pute să le strice unele animale ce trăesc pe pământ, ori anumiți paraziți, ce 'i-ar pute înghiți deodată cu nutrețul sau apa.

Pentru apărarea animalelor în contra strechei și altor insecte este bine a le unge cât mai des locurile mai expuse ale trupului cu materii potrivite s. p. o soluțiune (amestecătură) compusă din 6 gr. scărână de drac (*Asa foetida*) într'un păhar oțet de vin și două păhar de apă, decoct tare din foi de nuc, untură de pește sau numai singură sau cu unsoare și oleu, naftalin amestecat cu apă sau cu unsoare și oleu, creolin 5—6 linguri în 1 litră de apă sau amestecat cu oleu sau unsoare (lingerea nu strică), oleu de pământ sau acid carboic amestecat cu oleu sau unsoare. Amestecăturile cu oleu sau unsoare țin mai mult ca cele făcute cu apă.

Animalele păscătoare pot să bea apa trebuincioasă din rîuri, din păraie, din gropi sau săpături, ce au o bună scurgere și din troci; oile cu deosebire se nu se adape în bălți sau gropi cu o slabă scurgere, pentru-că e la mijloc primejdia de a li-se încuiba călbeaza. Fiind apa prea rece, se întocmesc mai multe troci, astfel ca animalele să bea numai din cele mai dedesupt.

În staulele vitelor, oilor și porcilor se face foarte puțin pentru premenirea aerului, pentru-că aerul cel rău adesea nu lasă urme veditate cu privire la îmbolnăvirea lor; numai în staulele cailor se poartă mai multă grijă, pentru-că aici amoniacul, îngărâdindu-se, are urmări rele pentru ochii acestor animale. Atară de aceea aerul stricat este plin de germenii multor boale, și îndeosebi boalele lipicioase se lătesc în mare măsură prin necurătenia

aerului, de altă parte folosul ce se obține prin curățenie este foarte mare și mai cu seamă în ce se ține de înmulțirea și bunăstarea laptelui.

Scut în contra stricărei aerului se câștigă prin întocmirea unui grajd spațios, adecă destul de înalt și larg.

Înălțimea de lipsă este:

pentru un cal	2,8—3,1 m.
" o vită	2,8—3,1 m.
" oi	3,1 m.
" porci	2,2—2,8 m.

Locul de stat este:

pentru un cal	2,5—2—8 m lung. și 1,25—1,40 lăț.
" o iapă cu mână	3,75 m. " "
" o vită mare	2,50 m. " 1,40 m. "
" o vită de mijloc	2,30 m. " 1,25 m. "
" o vită mică	2,10 m. " 1,10 m. "
" vitel de întecat	1,4—1,6 m. " și lățime.

Suprafața fundamentului:

pentru o oaie	0,7—1,0 m. pătrați
" " " cu miel	0,7—1,0 " "
" un berbec	0,5—0,8 " "
" " miel de întecat	0,4—0,5 " "
" " porc de îngărășat	1,6—2,0 " "
" 2—3 porci împreună câte	1,2 1,6 " "
" 1 vier	3,4—3,9 " "
" 1 scroafă de prăsilă	3,9 " "

Prin deschiderea ferestrelor și ușilor, prin alegerea potrivită a materialului și a gradului de uscăciune a acestuia ș. a. încă se mijlocește o premenire a aerului. Pentru a scuti animalele de tragerea aerului, ferestrele se fac sus și se întocmesc astfel, ca după trebuință să se poată lăsa mai tare sau mai puțin deschise, ear' deschiderea prin vânt să nu se poată întâmpla.

Cele mai bune întocmiri pentru aerisire sânt cele perpendiculare. Ele se pot face din lați sau mai bine din blech, eșind până deasupra coperișului. Cum se fac aceste țevi pentru aerisire am arătat cu alt prilej. (Va urma).

Păstrarea legumelor în timpul iernei.

DI V. S. Moga scrie în „Albina“ din București următoarele despre păstrarea legumelor în timpul iernei:

Așezarea legumelor, cari voim să le păstrăm peste iarnă se face într'un colț al pivniței unde lumina s'ajunge mai puțin. Mai întâiu pe lângă perete se se pună un strat de năsip și pe acest strat se așează un rând de morcovi cu rădăcinile în jos, lăsând între fiecare morcov un loc mic, pe urmă se aruncă năsip, așa că fiecare rădăcină de morcov se fie acoperită cu năsip până la gât. După aceea se pune un alt rând de morcovi, peste care se pune earăși un strat de năsip și astfel se urmează până când s'a isprăvit cu morcovii.

După aceea se începe cu pătânjelul, urmând aceeași regulă ca și pentru morcovi, și pe urmă cu celelalte legume, până se isprăvesc, ținând socoteală de aceeași regulă la toate, după-cum am văzat la morcovi.

Toate legumele odată așezate în pivniță se separă între ele prin niste mici bețișoare de lemn, ca astfel să se știe unde se isprăvește ultimul rând de morcovi și de unde începe pătânjelul. Căci altcum se poate face greșeală, că în loc de pătânjel să se iee pătânac, care odată scos din locul lui, pe urmă nu se mai poate așeza acolo. Tot astfel se poate întâmpla și cu rădăcina de mor-

cov, sau cu rădăcina altei legume. Bețișoarele de lemn ne scutesc de astfel de greșeli, și de risipa ce se face cu legumele, mai cu seamă când aceste legume sânt încredințate pe mâna unui servitor sau servitoare, care n'are habar de baoul stăpânului.

Încât privește țelina, este de observat ca să nu 'i-se taie rădăcinile laterale cari pleacă din rădăcina cărnoasă, fiindcă țelina în cazul acesta se păstrează mai bine.

Dacă n'avem pivniță, legumele le putem păstra în timpul iernei afară într'o groapă anume făcută. Groapa trebuie făcută într'un pământ tare, uscat și puțin ridicat, ca apa de ploaie să nu poată să se strângă împrejurul groapei.

Groapa se face mai mult lungă decât largă și adâncă, lungimea ei depinde de felul și cătățimea legumelor.

Astfel dacă voim să punem în groapă morcovul, pătânjelul, pătânacul și țelina, împărțim groapa în 4 părți egale dacă avem același număr de rădăcini din fiecare legumă. Înainte de a așeza legumele în groapă, se pune pe fundul groapei un strat de paie, și după aceea se așează câte un rând din fiecare rădăcină în partea cărei 'i-se cuvine, și după aceea se pune ear' un rând de paie ori un strat de pământ bine uscat, pe care 'l-am scos din groapă. Și astfel se urmuază până când groapa s'a umplut. Deasupra groapei punem un strat de paie gros de o jumătate de metru și pe urmă punem pământ, ca frigul să nu ajungă la legume.

Ca să știm cât ocupă morcovul sau pătânacul, din lungimea groapei, ca la cas de trebuință să știm unde să destupăm groapa, se trag niște sgarrieturi dela marginea groapei pe suprafața pământului cam de 50 cm., așa că lărgimea acestor sgarrieturi, ne arată tocmai locul ce-l ocupă în groapă fiecare legumă. Aceste sgarrieturi se fac înainte de a astupa noi groapa definitiv. Și îndată-ce am astupat groapa, batem câte un țărnuș pe fiecare sgarrietură aproape de grămada de pământ, ce ocupară legumele noastre.

Legumele trebuincioase, se scot din groapă, totdeauna când timpul este mai frumos, și nici-odată pe ger mare, și se scot cel puțin câte sânt de trebuință pentru o săptămână.

Încât privește varza, se păstrează verde sau acrită. Modul din urmă este cel mai obicînit la noi în țeară.

Putinele în care se așează varza trebuie să fie cât se poate de curate, căci ori-ce murdărie a vasului ajută la stricarea verzei. Putina în care se așează varza trebuie așezată în colțul cel mai întunecos al pivniței pe trei bucăți de lemn, ca fundul să nu fie în contact cu pământul. Dacă s'ar face greșeala ca putina să șează în pivnițe unde bate lumina, varza se strică curând.

După-ce am așezat putina și s'a potrivit și cana, se așează varza.

Mai înainte de a așeza varza, se curăță de foile stricate și murdărite, după aceea se scobește tot miezul din mijloc (coceanul).

Varza astfel preparată se așează în putină, după-ce mai întâiu pe fundul putinei s'a pus mărar, cimbru, vre-o câteva bucăți de hrean și s'a aruncat și 1/2—1 chgr. de sare, după-cum și fundul putinei este mai mare sau mai mic. La fiecare căpățână, scobitura ei se umple cu sare zdrobită (ear' nu măcinată). Căpăținele trebuie așezate în mod regulat cu scobitura în sus, și cât se poate de îndesate una lângă alta. Când putina s'a

umplut până la mijloc, se pune earăși mărari, cimbru și o rădăcină sau două de hrean, tăiate în mici bucăți, și după aceea se așează earăși varza în mod regulat, ca să nu rămână locuri goale printre căpățini. Locurile goale se astupă cu jumătăți sau sferturi de căpățină.

Varza nu se așează numai până la gura putinei, ci cel puțin cam până la 25 cm. de la gura putinei în sus.

După-ce s'a așezat varza, deasupra se pune mărari, cimbru și hrean tăiat bucăți, pe urmă se aruncă pe deasupra 3—4 mâni de sare, apoi se așează niște lemne curate în lungime și de-acurmeziul verzei și peste aceste lemne se pune o piatră cât se poate de mare ca să țină varza îndesată în pușină. Astfel se lasă varza să stea 3 zile ca să-și iee sarea, și după 3 zile se umple cu apă de fântână (puț), ear' nici-decum cu apă de gărlă, fiindcă apa de gărlă cuprinde prea multă materie organică, așa că din cauza apei varza se strică curând.

Apa de fântână chiar dacă nu e bună de beat, este bună pentru acirea verzei; numai cât să fie luată dintr'o fântână (puț) curată.

După 7 zile de la umplerea verzei cu apă se începe priticitul, care se face de două-ori pe săptămână, până când zama de varză are un gust plăcut la beat. Atunci priticitul încetează, și nu se mai face decât numai atunci când zama a început să se băloșească. Atunci trebuie făcut earăși priticitul, fiindcă microbul care produce băloșirea, în contact cu aerul atmosferic moare și zama își capătă earăși limpezirea ei de la început.

Ca zama de varză să nu se băloșească trebuie să se curățe de la suprafața putinei, de câte-ori se face floare sau mucigaiu. Curățirea se face cu un mănunchiu de cimbru, ear' nu cu lingură de bucătărie, după-cum se obișnuiește.

Căpăținile cele mai mari se așează la fundul putinei, și cele mai mici mai spre gură, pentru-că căpăținile cele mari se acresc mai anevoe, pe când cele mai mici mai curând.

Dacă se vor observa aceste reguli la varza acrită, se va putea păstra, nu numai până prin luna Aprilie, ci chiar până la luna Iunie, dacă pivnița va avea cel puțin 2 metri de adâncime. Este bine ca putina să fie acoperită cu ceva, ca să nu cadă vre-o necurățenie în ea.

Varza acră, trebuie să stea totdeauna în zama ei, căci altcum se strică; de aceea când putina este goală, să se pună apă sărată; sau, când se ia zamă pentru trebuința casei, în măsura cu care se ia, cu aceeași măsură să se adaugă și apă sărată în pușină.

Ca să păstrăm varza verde peste iarnă, o smulgem din pământ cu rădăcină, după aceea facem un șanț adânc de 50 cm., și tot atât de larg, apoi punem un strat de paie pe fundul și marginile șanțului și după aceea așezăm varza cu căpățina în jos și cu cotorul în sus, astfel ca să nu se lipească căpățina cu căpățina. După-ce varza s'a așezat, o acoperim cu pământ. Cu modul acesta se poate păstra varza fără să se strice.

Ceapa se păstrează bine peste iarnă în podul casei, ear' usturoiul în pivniță. Prazul se poate păstra afară, într'un șanț latocmai ca și varza verde, sau în pivniță în nisip.

Așternutul vitelor.

Bunătatea gunoiului atrăne foarte mult de la materialul de așternut și de la modul cum se face dospirea lui. Un bun așternut este de mare folos pentru animale, pentru-că le dă prilejul de a se odihni bine într'un calcuș uscat și curat. Materiile de așternut mai au și menirea de a sbe udul animalelor, a mesteca balegile cu udul, de a face ca omul să poată nmbila mai ușor cu el și de a împede descompunerea și pierderea unor materii neapărat folositoare pământului pentru-ca se poată da roade în măsură mai mare.

Mai bune pentru așternut sânt paiele de grâu, săcară, orz, ovės, meiu și hrișcă. În lipsa acestora se folosesc și paiele de bob, mazere, pusderiile de cânepă și în, vrejii cartofilor, rapițe și a. Ceste din urmă se întrebunțează ca așternut numai în staulul oilor, al căror ud este mai cu putere, le descompune și dospeste mai îngrabă.

Neavând economul astfel de materiale pentru așternut sau nu îndejuns, el se mai poate folosi de frunzele arborilor și tufelor, de papura și rogozul lacurilor, de muschiu, turbă, gifi, nisip svântat, pământ humos și a. Cu ajutorul acestor materii, ce e drept, gunoiul se înmulțește, dar' bunătatea paielor nu o pot înlocui alte materii de așternut; pentru-că după părerea economilor practici, s. p. o mase de paie ajunge cu 7 măji de frunze, afară de cele de brad, cari sânt mai de preț pentru așternut ca altele.

Muschiul și turbă dospesc și descompun abia după un an, de aceea sânt mai potrivite pentru pregătirea compostului. Prin așternerea gliilor, și a deosebitelor soiuri de pământ încă se ajută economii, aflându-se strimtorați, dar' cu chipul acesta nu numai se mărește necurățenia, ci se măresc totodată și cheltuelile cu transportarea (ducerea) și greutatea gunoiului. Decât pe un astfel de așternut e mai bine ca vitele să zacă ziua pe podurile goale, ear' balegile să fie curățite tot într'una, amestecându-se cu pământ humos pentru a fi prefăcute în compost.

Unii economi aștern în fiecare zi, alții numai odată pe săptămână, cu care prilej pun un așternut gros. Felul acesta de așternut este mai potrivit pentru vitele cornute, cărora unii le aștern numai la mai multe săptămâni și chiar după luni; pentru-că cu cât materialul de așternut rămâne timp mai îndelungat, sub vite cu atât se calcă și îndeasă mai bine, ear' materiile curgăcioase se sbeau mai bine în cele tari. Cu chipul acesta nu e primejdie de a se strica aerul și prin aceasta a se vătămă sănătatea vitelor sau a se strica bunătatea laptelui. Gunoiul călcat neîntrerupt se îndeasă astfel, că nu poate ajunge în atingere cu aerul, ca să se

strice. Apoi având umezeală (ud) nelăcetată, dospeste cu încetul și bine, fără de a pierde ceva din materiile folositoare ce se află în el. Acest mod de așternut și de a trata gunoiul, după cercările din urmă, este cel mai bun. Numai în această întemplantare este lipsă de loc ceva mai mult în grajd pentru fiecare vită, de întocmire bună pentru aerisire, și de material de așternut mai mult; însă gunoiul mult și bun răsplătește îndejuns cheltuețele făcute cu întocmirea unui grajd potrivit întru toate, cum și materialul de așternut mai mult, ce se întrebunțează.

În astfel de grajduri, cu ridicarea gunoiului se ridică și ieselesle, cari sânt întocmite pentru a se putea sul și scorbri.

Dacă gunoiul a stat sub vite mai multe săptămâni sau luni, ori iarna întreagă, el 'și-a făcut dospirea recerată, lucrul cel mai bun e a-l căra deadreptul pe loc, împrăștiindu-l fără zăbavă și punându-l sub brează.

Cailor trebuie să li-se curățe grajdul și să li-se aștearnă în fiecare zi.

La o vită mare se întrebunțează de regulă 4—5 chlgr. materii de așternut. Mai multe când li-se dă nutreț verde sau se pun la îngrășat, decât în cazul când li-se dă nutreț uscat numai pentru întreținere.

În tratarea gunoiului, după scoaterea din grajd, se fac din partea economilor cele mai mari greșele, lăsându-l în atingere cu aerul, căldura și lumina soarelui, bătut de vânturi și ploii, scurgându-se udul din el, rimat de porci și a. Acestor scaderi trebuie să se pună capăt, dacă e ca economia să dea înainte.

NOEMVRIE.

Povețe economice.

Sapă gropi pentru pomișorii, ce voești a-i sădi în primăvară. Curățește ouele deomidă. Apără altoii mai tineri în contra iepurilor. Spoiește trunchiul pomilor cu următoarea materie: zamă de var, balegă de vită și sânge, amestecate toate împreună. În grădina de legumi lucrările trebuiesc terminate. În jurul pomilor se pune gunoiu putred și se întrepează pământului. Adunăți parii de iarnă. Așeazăți stupii în cuartirul lor de iarnă. De prin păduri adunăți sămânțele de lipsă și uscăturile stricăcioase. Acum e timpul cel mai acomodat să stîrpim tufșurile. Poamele, ce dau spre putrezire, trebuiesc delăturate. Frunzele picate se adună și se pun grămadă amestecându-se cu gunoiu ori pământ.

De-ale vremii.

De ploauă la începutul lui Noemvrie, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Noemvrie se potrivește cu Martie. Neaua multă de pe pomi înseamnă muguri pușini de cu primăvară. Șoarecii de câmp, de se mai arată, iarna e departe.

Premiații

exposițiilor de vite și de poame, aranjate de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” în Sebeșul-săsesc, în zilele din 26—30 Octombrie n. 1898.

A. Pentru vite:

Grupa I. Tauri de la 2¹/₂—5 ani.

Nr. curent	Comuna	Numele exponentului premiat	coroane
1.	Sebeșul-săsesc	Petru Opincar	40
2.	"	P. Sim. Androne	24

Grupa II. Vaci de la 2¹/₂—8 ani.

1.	Lancrăm	Avram Adam	30
2.	Sebeșul-săsesc	Sergiu Medean	20
3.	Răhău	Dumitru Zbucnea	12
4.	Sebeșul-săsesc	Simeon Muntean	12
5.	"	Petru V. Opincar	10
6.	"	Nicolas Besue	10
7.	"	Ioan Tincu	9
8.	Lancrăm	Ioan Bucur	9
9.	Sebeșul-săsesc	Petru Dicu	7
10.	"	George Selișteanu	7
11.	"	Stefan Moga	6
12.	Mercurea	Spiridon Fleșeriu	6
13.	Sebeșul-săsesc	George Rășinari	5
14.	Răhău	Nic. Cărpenișan	4
15.	Sebeșul-săsesc	George Opincar	4
16.	Călnic	Ioan Andraș	4
17.	Răhău	Nicolae Oni Fulea	4
18.	Sebeșul-săsesc	Nicolae Henegariu	4
19.	"	Simeon Dicu	3
20.	Pianul-inferior	Nicolae Zbucnea	3
21.	Sebeșul-săsesc	Ioan Selișteanu	3
22.	Lancrăm	Vasile Blaga	3
23.	Răhău	George Cărpenișan	3
24.	Sebeșul-săsesc	Ioan George Dicu	3
25.	"	Dumitru Besue	3
26.	Pianul-inferior	N. Nisa Teader	3
27.	Sebeșul-săsesc	Ioan Pavel Ursu	3
28.	"	Ioan N. Opincar	3
29.	"	Sim. Bălgrădeanu	2
30.	"	Ioan Limbeanu	2
31.	Călnic	Ana Bărbuș	2

Grupa III. Tăurenci, junince.

1.	Pianul-superior	Ioan M. Vulcu	20
2.	Lancrăm	Ioan Chirilă	15
3.	Poiana	Ana Olariu	12
4.	Sebeșul-săsesc	Lazar Albu	12
5.	"	Sergiu Medean	6
6.	"	Vintilă I. Gherman	6
7.	"	Iacob Neamțu	4
8.	Călnic	Ioan Spătariu	4
9.	Mercurea	Spiridon Fleșeriu	4
10.	Sebeșul-săsesc	George Târcaș	4
11.	Răhău	George Neagă	4
12.	Sebeșul-săsesc	Petru Androne	3
13.	"	Nicolae Pantilie	3
14.	"	Daniil Gavrilă	3
15.	"	Avram Moga	3
16.	Răhău	Ioan Oance	3
17.	Lancrăm	Ioan Bucur	3
18.	Pianul-superior	Vasile Dura	3
19.	Sebeșul-săsesc	Simeon Cărcoana	3
20.	Pianul-inferior	Ioan Sava	3
21.	Sebeșul-săsesc	Ioan George Dicu	3
22.	"	Toma Topărcian	3
23.	Călnic	Simen Bunea	3
24.	Sebeșul-săsesc	Ioan Sânteu	2
25.	Răhău	Chirilă Boia	2

Grupa IV. Viței, vițele.

1.	Călnic	Vasile Rehovean	12
2.	Sebeșul-săsesc	Moise Hoca	9
3.	Răhău	Ioan I. Ivan Fulea	5
4.	Călnic	George Rehovean	5
5.	Sebeșul	Nicolae Hința	5

Nr. curent	Comuna	Numele exponentului premiat	coroane
6.	Sebeșul-săsesc	George Moga	3
7.	"	Petru Postescu	3
Grupa V. Oi, berbeci, noatini.			
1.	Sebeșul	Vasile Zemora	20
2.	Pianul-superior	Lazar Năișan	15
3.	Rechita	Nic. Mihailescu	12
4.	"	Gligoriu Raica	12
5.	Sebeșul-săsesc	P. S. Androne	5
Suma . . .			500

B. Pentru poame, struguri etc.

Grupa I. Mere, pere, gutui, prune etc.

1.	Seliște	Ioan Ghirca	12
2.	Sibiil	Ioan Popescu	9
3.	Pianul-inf.	Ioan Vulcu	6
4.	Strugariu	Maria Raica	6
5.	Sebeș	Petru Opincariu	6
9.	Laz	Savu Cătană	6
7.	Tilișca	Stefan Milea	3
8.	Sebeș	Zev. Murășanu	3
9.	Lancrăm	Isidor Blaga	3
10.	Rechita	Ioan Ghișă	3
11.	Galeș	Avram Acilenescu	3
12.	Lancrăm	Vasile Blaga	2
13.	Răhău	Cornelia Cărpenișan	2
14.	Răhău	Gher. Cărpenișan	2
15.	Rechita	Vasile Ghișă	2
16.	Lancrăm	Ioan Bucur	2
17.	Pianul-sup.	Ilie Văișan,	2
18.	Pianul-inf.	Nicolae Todoran	2
19.	Rechita	Stefan Raica	2

Grupa I. nuci, alune etc.

1.	Rechita	Ioan Ghișă	4
2.	Sebeș	Petru Opincariu	3
3.	Strugariu	Maia Raica	3
4.	Sibiil	Ioan Popescu,	1
5.	Sebeș	Rachila G. Opincariu	1
6.	Galeș	Avram Acilenescu	1

Grupa II. Struguri de vin și struguri de masă.

1.	Sebeșul-săs.	Petru Opincariu,	10
2.	"	Zev. Murășanu,	8
3.	Lancrăm	Ioan Bucur,	6
4.	Cărpeniș	Ioan Munthiu,	5
5.	Sebeșul-săs.	Ana S. Moga	3
6.	"	Dumitru Savu	3
7.	"	Petru Ioan Moga	3
8.	"	Ioan Besue	3
9.	"	Ana A. Tecan	3
10.	"	Ana Limbean	2
11.	Pianul-inf.	Ana Pamfilie	2
12.	Sebeșul-săs.	Simeon Moga	2

Grupa III. Vin și vinars.

1.	Sebeșul-săs.	Petru Opincariu	10
2.	Călnic	Vasile Rehovean	7
3.	Săsciori	Elisaveta Morariu	4
4.	Pianul-sup.	Ioan M. Vulcu	3
5.	Reciu	Dumitru Munthiu	3
6.	Răhău	Ioan Floca	2
7.	Sebeșul-săs.	Petru A. Tecan	2

Grupa IV. Preparate (lictar, compot, dulceață etc.)

1.	Sebeșul-săs.	Ana Z. Murășanu	6
2.	"	Leontina Roman	6
3.	Seliște	Ioan Ghirca	5
4.	Sibiil	Ioan Popescu	4
5.	Răhău	Ioan Floca	4
6.	Lancrăm	Ana Blaga	3
7.	Sebeșul-săs.	Ana A. Tecan	2

Suma . . . 200

În total s'a distribuit 700 coroane.

Știe tot.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului nr. 9494 în G. H. Spui, că prin comunele de acolo s'a lățit vestea, că dela Anul-Nou, unde se va găsi rachiul de prune se va plăti dare a doua-oră.

Temerea oamenilor urmează de bună-seamă din o neînțelegere. Dela Anul-Nou 1899 intră în ființă legea, în înțelesul căreia pe viitor nu vor mai încassa orașele și satele darea de consum după alcool, bere și zăhar; ci aceste dări sau accise le va încassa de-adreptul statul prin deregătorile sale financiare. Cu chipul acesta s'a făcut o schimbare radicală (foarte mare) în modul de încassare al acciselor, care precum se crede — va fi folositor pentru stat și păgubitor pentru orașe și sate. Deci se vor împuțina venitele comunelor în folosul statului și sarcina pusă pe comună de sigur va apăsa și asupra locuitorilor din comună. De aici credem că provine temerea. „De unde nu-i foc nu ese fum”. Este așadară cava la mijloc; singuraticii însă de-adreptul nu vor fi scurtați în drepturile de până acum.

Știri economice.

Tîrgul de săptămână din Cluj din 2 I. c. a fost mijlociu. Vite și mărfuri au fost puține în piață. Prețurile au fost asemenea mijlocii.

Bucate, mai ales cucuruz a fost mult și s'e plătit cam rău. Ovės și orz a fost mai puțin. Grâul s'a plătit mai scump. Maja metrică (5 ferdele) s'a plătit cu 9 fl. 20 și 10 fl. 20 cr. Săcara cu 7 fl. 80 și 8 fl. 20 cr. Cucuruzul cu 3 fl. 60—3 80 cr., ovėsul cu 4 fl. 80—5 fl. Orzul cu 5 fl. 20—6 fl. 20 cr. Carne de vită 48—64 cr. 1 chl., cea de porc proaspătă 60 cr., afumată cu 72 cr.; slămina a fost 76—80 cr. 1 kl., unsoarea cu 72 cr. În tîrgul de vite s'au vîndut 207 capete. Vacile cu lapte s'au plătit una cu 80—95 fl., juncii cu 65—75 fl., vițele de un an cu 20—30 fl., vițele de lapte cu 8—14 fl. Părechea de oi cu 7—7 fl. 50 cr.

Galițe o păreche de pui cu 40—70 cr., de rațe cu 60—80 cr. de găini cu 1 fl., de găște cu 2 fl. 50—3 fl., cele îndesate cu 5—6 fl.

Nutretul: un car de fân cu 6—10 fl., de paie cu 3—4 fl.

Prețul bucatelor se urcă mereu. La bursa (tîrgul) din Budapesta se vinde grâul cu 10 fl. 85 cr. (100 chl. s'u 5 ferdele.)

Urcarea aceasta a prețului vine de acolo, că nici în anul acesta nu s'au făcut bucate îndeajuns. Pe multe locuri grâul deși a fost bun la spic, a fost de tot rar. Despre o lesnire a grâului nu mai poate fi vorba până la seceratul de vară. Urcarea și mai mult a prețului de bucate însă se poate aștepta.

Legătură de tren între România și Sârbia. »Monitorul oficial« din România publică decretul prin care guvernul e autorizat a ratifica și dacă e trebuință a face să se execute convenția încheiată la 6 Ianuarie 1898 între România și Sârbia cu privire la joncțiunea (legătura) liniilor ferate a celor două țeri prin construirea unui pod peste Dunăre, între T.-Severin și Cladova.

Pe de altă parte, guvernul sârbesc a acordat deja unei societăți belgiene concesiunea de a construi, pe valea Timocului, linia ferată care urmează să se unească cu liniile române la Severin.

CRONICĂ.

Pentru bibliotecile populare. Vrednica inteligentă română din Braşov din nou premerge cu exemplu bun, din nou s'a pus pe muncă, pentru-ca se înlesnească drumul spre progresul naţional. Cei mai distinşi fruntaşi ai Românilor din Braşov au hotărât să aranjeze *Foi*, în 12/24 Noembrie, în sala redutei oraşeneşti de acolo, o reprezentatie teatrală de diletanţi.

Scopul acestei reprezentatii este, ca din venitul ce se va realiza să se spriginească înfiinţarea de biblioteci populare, pentru-ca ţăranii români dela sate să se poată împrieteni tot mai mult cu cetirea cărţilor folositoare.

Sântem siguri că Românii, mai ales cei din Braşov şi jur, vor sprigini din toată inima această nobilă întreprindere nu numai pentru că prin ea se începe o mişcare îmbucurătoare şi mult dorită în viaţa socială, dar' mai ales pentru nobilul scop ce 'şi-l-au propus vredniciei diletanţi.

Înfiinţarea de biblioteci pentru poporul dela sate, fiind unul din cele mai potrivite mijloace pentru înaintarea şi dezvoltarea culturii ţăranului român, ar fi mult de dorit, ca inteligenţa noastră din toate părţile să iee exemplu dela braşoveni şi să lucreze din răpunerii pentru înfiinţarea acestor fel de biblioteci.

Înmormântarea regretatului fruntaş din Bihor, Vasile Ignatu, s'a făcut, cum spune Familia, în 8 I. c. asistând la actul funebru tot Beiuşul şi mulţi din jurul acela, inteligenţă şi popor. Direcţiunea institutului »Bihoreana« a fost reprezentată prin o delegaţiune, care a depus pe cosciug o cunună. A slujit protopopul Augustin Antal, iar profesorul Vas. Stefanică a rostit cuvântarea funebrelă, care a stors lacrimile ascultătorilor. În veci amintirea lui!

Condamnarea lui Luccheni. Pertractarea procesului lui Luccheni, s'a ţinut la 10 şi 11 Nov. În tot decursul pertractării asasinul Luccheni s'a purtat foarte obraznic şi cu un cinism revoltător. N'a arătat nici cel mai mic semn că ar regreta fapta ce a săvârşit, — din contră întreat fiind de presidentul că ar mai comite o astfel de faptă dacă ocazie 'i-s'ar da, Luccheni a răspuns că ar comite cu deosebită plăcere.

De câte-ori vre-un martor spunea câte un motiv mai agravant, Luccheni manifesta întotdeauna neruşinată plăcere. Astfel când un martor a spus că Luccheni s'a bucurat foarte mult când a auzit că Împ.-Regină a murit, asasinul a bătut în palme şi a strigat — Bravo, bravo!

Luccheni când a fost întreat a declarat, că motorul faptei sale a fost numai dorul seu de a-şi răsbuna pe societate şi pe aristocraţie.

Decadenţa totală a asasinului a dovedit-o mai lămurit prin faptul, că întreat fiind cum a chemat pe mamă-sa Luccheni a răspuns:

— Aşa 'mi-se pare că Luiza — de sigur însă nu ştiu!

Apărătorul lui Luccheni, adv. Moriaud a adus ca motive uşurătoare tineretă nefericită a clientului seu şi societatea infectată de vişuri în care el a trăit.

Pe la 6 ore seara juraţii s'au retras ca se răspundă la întrebările obicnuite; retrăgându-se apoi şi juzii, după câteva minute preşedintele a citit sentenţa prin care Luccheni a fost osândit la închisoare pe viaţă (Reclusion a perpetuité).

Luccheni când a fost depărtat din sală a strigat plin de bucurie: *Trăească anarchismul! Piară societatea!*

O faptă nobilă. Aflăm cu bucurie, că onoratul domn Teodor Moza, paroch gr.-cat. din Gruiu-lung, diecesa Orăzei-mari, a înfiinţat o fundaţiune de 2000 florini cu scopul, că din interesele aceleia să se crească un băiat în Internatul Pavelean gr.-cat. din Beiuş. *Fapta nobilă a dlui Moza e vrednică de laudă şi de imitat şi asta cu atât mai virtos, că, după-cum nî-se scrie, deşi întotdeauna a avut un venit anual foarte modest, totuşi prin muncă, abnegaţiune şi zel învăpăiat a putut aduna suma aceasta frumoasă pentru un scop atât de nobil. Aşa ceva, în timpul nostru al materialismului o poate face numai omul care are inimă caldă pentru binele bisericeii şi naţiunii. Vivant sequentes.*

Procedura curţilor cu juraţi va intra în vigoare la 1 I. c. 1899. Ministrul de interne a înştiinţat deja pe toate autorităţile din ţeară despre aceasta. În ordinul seu ministrul înşiră şi datorinţele ce le vor avea oraşele şi comunele şi apoi crede că acelea vor şi implini conştienţios toate obligamentele ce le impune noua lege.

O alegere nimerită. Concistorul din Blaj a ales de avocat archidiecezan, în locul regretatului Vasile Olteanu, pe tinerul şi zelosul avocat Dr. Iuliu Maniu, din Şimleu-Silvaniei.

Proprietar prins. În comuna Starciovă din comitatul Torontalului a fost prins proprietarul Iosif Barasovici, spre cea mai mare surprindere a locuitorilor. Causa prinderii lui Barasovici este presupusul, că el ar fi omorât pe o rudenie a sa, al cărei trup s'a aflat în casa lui. Deţinutul întreat fiind a spus, că rudenia lui, Iulia Negovan, umbla des pe la el şi întotdeauna îi fura câte ceva. Săracă cum era se vede că altfel n'ar fi putut să-şi susţină cei patru copii cu care a rămas văduvă. Alaltăieri, a spus mai departe Barasovici, încă a fost la mine şi cum a venit s'a urcat în podul casei să fure grâu. Eu m'am dus la ea şi am început să ne certăm, apoi să ne îmbrâncim. Deodată rudenia mea a călcat rău şi a picat din pod tocmai într'un fer de plug, şi astfel a murit îndată.

Cercetările medicilor au constatat însă, că Iulia Negovan a murit de moarte silnică. Pieptul şi amândouă coastele îi erau rupte şi la grumazi se vedeau urmele sugrumărei. Toate datele cercetărilor au adevărit contra lui Barasovici, care acum stă închis în arestul din Panciova.

Mame păcatoase. Gendarmeria din comitatul Braşovului a deţinut în zilele trecute nouă femei, învinuite cu omorirea copiilor, încă înainte de naşterea. Se zice, că şi alte 67 mame ar fi compromitate.

Ziarele ungureşti, din cari luăm această ştire pretind a şti, că gendarme-

ria din comitatul Braşovului a făcut cercetările în urma lipsei de copii ce se observă cu deosebire la familiile săseşti.

Boala de vîrsat bîntuie de vre-o două săptămâni în Făgăraş, după-cum am amintit deja. Ştirile ce ne sosesc azi ne spun, că vîrsatul tot mai mult se lăţeşte cu deosebire în cele două strade unde locuiesc Ţiganii, cari în partea cea mai mare n'au fost nici-când vaccinaţi. Până acum sînt peste 40 de bolnavi. Trei bolnavi au şi murit în vîrsat. Şcoalele sînt încă tot închise şi autorităţile au dat ordin, ca fiecare locuitor să fie altoit contra vîrsatului.

Sinucideri în armată. Raportul ministrului de honvezi are următoarele date referitoare la sinuciderile ce s'au întemplat în decursul anului de serviciu militar 1897—1898 în regimentele ce se află în Ungaria. În armata comună au fost 168 sinucideri şi 68 încercări de sinucideri. La honvezime au fost 31 sinucideri şi 21 încercări de sinucideri. Despre cauzele care au silit pe sîrmanii ficiori să-şi mistuie tînera lor viaţă — raportul tace.

Etate rară. Săptămîna trecută a murit Stefan Marinca din Budeşti, com. Maramureş, în etate de 115 ani. Dînsul s'a născut la 1783, avînd o stare bună. Prin 1848 însă, când cu revoluţia, 'şi-a pierdut toată averea, rămînîndu-i numai sănătatea. Pe la 1866 simţind că-l părăsesc puterile, 'şi-a exprimat dorinţa, de-a avea plăcerea a face o cură de lapte la munte, care dorinţă 'i-s'a şi implinit, căci unui ţeran avut, făcîndu-i-se milă de el, 'l-a ajutat să-şi vadă dorinţa implinită. În urma aceasta moşneagul s'a întrămat carăşi, şi a mai trăit încă 32 de ani.

Desmoştenirea creştinilor. Jidanii în setea lor după averea altora nu mai cunosc margini. O strălucită dovadă despre aceasta ne dă circularul societăţii »alianţa universală israelită«, care din întemplare a ajuns în publicitate prin ziarele »Germania« şi »Gazeta Narodowa«. Eată o parte din circular: »Iubiţi coreligionari! Pe întreg rotundul pămînt nu este ţeară mai potrivită intereselor noastre ca Galiţia. Să fie dar' această ţeară cu totul a noastră! Nisuiţi-vă să alunगाई de acolo pe creştini, păstraţi-vă şi întăriţi-vă poziţiile deja câştigate şi fiţi domni poruncitori peste întregă ţeara. Nisuiţi-vă a vă câştiga toate averile creştinilor şi domni vă faceţi în ele. Întru-cât nu vă ajung mijloacele pentru aceasta, veţi primi dela noi, cât vă trebuie.

Pentru scopul acesta colectăm mereu şi rezultatul este peste aşteptare îmbucurător. Toate stau foarte bine, după-cum dorim noi. Pentru-ca pămînturile creştinilor galiţieni să ajungă în mâinile voastre, aristocraţia noastră financiară încă ia parte la colectă. Daruri ne sosesc dela baroneasa Hirsch, baronul Rotschild şi Bleichröder.

În faţa astorfel de obraznicii jidoveşti cine se va mai mira că antisomiţii se înmulţesc zilnic. Ar trebui să fim toţi antisomiţi!

Nou regiment de infanterie în armata română. »Monitorul oficial« publică următorul decret: Se înfiinţează pe ziua de 1 Noembrie 1898, un regiment de infanterie, care va purta numirea de »Regimentul

Botoșani nr. 35^a, organizat ca și celelalte regimente de infanterie, și care va aparține brigăzii 16 de infanterie. Regimentul 35 se va recruta de pe teritoriul județului Botoșani, afară de porțiunea de teritoriu, rezervată Regimentului Suceava nr. 16.

Nenorocire pe tren. Din Varșovia se telegrafează, că în apropierea stației Luk w s'au ciocnit două trenuri; trei călători au murit, cinci au fost greu răniți. Șapte vagoane și o locomotivă au fost total zdrobite. — Din Lemberg asemenea se telegrafează, că între gările J zirszy și Bzecz a derailat un tren de mărfuri. Mașinistul, focistul și un călător au fost omorâți.

Două trenuri s'au ciocnit în apropierea stației *Nograd-Kövesd*, nu departe de Budapesta. Trenul mixt a pornit dela *Nograd-Kövesd* și alt tren aproape în același timp a pornit dela gara vecină *Becske* în direcțiunea spre *N.-Kövesd*. Pe la mijlocul drumului s'au întâlnit cele două trenuri. Din vehemența ciocniri s'a sfîrșit locomotiva și câteva vagoane dela trenul mixt. *Cinci oameni au fost imediat omorâți și alți patru au fost atât de grav răniți, încât acum se luptă cu moartea.*

Alegeri de deputat — neplătite. Din Arad se scrie, că mai mulți cărmăritari și arîndatori au acuzat pe mamelucul *baron Solymossy Lajos*, că nu și-a achitat încă papricașele și beuturile cu care a cumpărat voturile alegătorilor. Cu toate-că nobilul baron a comandat papricașele înainte de alege, după-ce s'a văzut ales n'a mai voit să știe de plată. Se vede, că de sus n'au mai ajuns și pentru domnia sa, cu toate-că 3 milioane sînt mulți bani! Dar' mai interesant e, că la judecată tot hoțul de păgubaș a fost respins! Anume cărmăritarul *Paskuvits L.* din *Aldești*, care pretinde 290 fl. pentru papricașe și beuturi, deși a dovedit comandarea și consumarea cu martori, cu notari și primari, a fost respins cu pretensiunea lui, pentru-că nobilul baron a negat că el ar fi comandat ceva. Și judecătoria și după apelarea lui *Paskuvits* l'a respins pe motivul, că pretensiunea nu e pe deplin adevărată.

Binecuvîntată fii Ungarie, scumpă țeară, care ai deputați aleși pe punga altora! O Doamne! *Bánffy*, ce mai dragi de discipuli mai ai — poți fi mândru de ei!

Cel mai nemernic hoț. În zilele trecute un anumit *Francisc Klement* s'a înecat în râul *Șio*. Cădverul lui a fost scos din apă și așezat pe un catafaloc în casa mortală din *Șiofoc*. Țăranul *Petru Kötz* s'a furișat seara în odaia mortuului cu jehnicul gând să fure cismele mortuului. Neisbutindu-i aceasta a furat pânza cu care era acoperit mortul și a vîndut-o cu — 3 cruceri. Josphica lui faptă însă s'a aflat și gendarmii l-au deținut imediat pe netrebnicul hoț și ferecându-l l-au transportat în închisoarea tribunalului.

Baron român. Ziarul „*Patria*” din *Cernăuți* anunță, că dl *Ioan Lupul*, mareșalul *Bucovinei*, va primi zilele acestea dela *Împăratul* titlul de baron.

Oușorul. „Deșteptarea” din *Cernăuți* scrie: În *Dorna-Candrenilor* s'a deschis în 26 Octombrie nou înființatul cabinet de lectură „*Oușorul*”. În comitet s'au ales: *Ioan Vorobchievici*, president; *George Popovici*, vicepresident, *Emanuil Prelipcean*, secretar; *Toader Spănu*, cassar; *Nichita Chelsoi*, controlor; *Foca Inga*, bibliotecar și *George Doroftiesi*, econom; în juriu: *Iorgu Șoarie*, *Filip Moroșan*, *G. alui Costan Candrea*, *Simion Buzilă* și *V. alui Tănasi Candrea*; în comisia de controlă: *Titus Avraam*, *Timoteiu Chelsoi* și *Iacob Pardău*. În nădejde că noul cabinet de lectură va sta la înălțimea chemării întru înaintarea pe calea cea bună a mîntenilor, fi dorim din tot sufletul un românesc: „Doamne ajută!”

Un pește uriaș. Din *Triest* se anunță, că zilele acestea un pescar a prins în golful mării un pește, pe care numai cu mașina de ridicat l-a putut scoate din apă. Acest pește uriaș, numit *Orthogoriscus Mola* (pește de lună) are 3 metri în diametru și cântărește 1/2 tonă. Peștele a fost vîndut muzeului din *Budapesta*.

Prelegeri pentru popor. Brava inteligență din fruntașa comună *Seliște* (lângă *Sibiu*) a hotărît, că în fiecare *Duminecă* se țină câte o prelegere pentru popor, prin care se-i vorbească la inimă, se-l lumineze și se-l povățuiască pe calea către progres, dându-i sfaturile de lipsă și explicându-i chestiunile care îl interesează. Seria acestor prelegeri a început-o în *Dumineca* trecută dl *Dumitru Banciu*, harnicul farmacist din *Seliște*. La prelegere a luat parte o mulțime de popor ales și cea mai mare parte a meseriașilor și neguțetorilor români din loc. Proxima prelegere o va ține zelosul și mult iubitul medic *Dr. Nicolae Comșa*.

Seliștea și acum servească de model tuturor comunelor românești!

Din *Cut* ni-se scrie: Cu plăcere vă comunicăm că în comuna *Cut* s'a înființat la îndemnul învățătorului-dirigent dl *Basiliu V. Pop* un fond al coriștilor. Pentru acest fond au contribuit: inteligența română din loc, domniile învățători, precum și mai mulți coriști.

Primească deci mulțumită toți acești binevoitori ai coriștilor noștri.

Un corist.

Nenorociri pe tren. Din *Galiția* deodată s'oseze vesti despre trei mari nenorociri de tren, întemplate aproape în același timp, deși în o distanță destul de însemnată.

Prima nenorocire s'a întemplat pe linia *Lemberg-Cracovia* lângă gara *Carna*. S'au ciocnit două trenuri de marfă. Unsprezece vagoane zdrobite; conductorul și călătorul unui tren au fost omorâți. Nenorocirea a cauzat-o mecanicul *Ludvii*, care neputînd să mai oprească trenul a sărit jos și a fugit. Mai târziu s'a prezentat de bunăvoie înaintea judecății.

A doua nenorocire s'a întemplat lângă gara *Markovce*, unde s'a ciocnit un tren personal cu unul de marfă. Trei vagoane și locomotiva trenului de marfă au fost sfărșimate. Inginerul *Sternhell* și-a frînt piciorul; un călător și o femeie au îndurat vătămări mai mici.

Lângă gara *Stroze* a derailat un tren de marfă. Nime nu a fost vătămât.

Din *Paris* asemenea s'osește vestea unei nenorociri de tren, întemplată lângă gara nord-vestică. Douzeci de călători au fost răniți.

Țigaretă periculoasă. Pe drumul dela *Cașovia* la *Budapesta* călătorea în zilele trecute dl *Fettman*, de profesie chelner. La o gară s'au urcat în tren doi domni eleganți, cari au luat loc în apartamentul lui *Fettman*. Conversația a început și mai târziu unul din domniile cei eleganți a fîmbiat pe *Fettman* cu țigaretă și mai elegante.

Abia a tras însă două-trei fumuri și *Fettman* a adormit adânc. Când s'a trezit, cei doi domni nu mai erau în apartament; lucrul acesta nu l-ar fi supărat pe *Fettman*, dar' la moment a observat, că cu domniile s'a dus și portofoliul său în care era câteva sute.

Poliția caută urma rafinaților pungași.

Petrecere cu joc în Seliște. La 8/20 Nov. c. se va aranja o petrecere cu joc de „*Reuniunea pompierilor voluntari*” din *Seliște*, în „sala școlii”. Venitul curat este pentru fondul *Reuniniei*. Începutul la 7 1/2 ore seara. Oferte maritimose se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică.

Foc. Din *Apoldul-mare* ni-se scrie, că acolo au ars Joi noaptea spre dimineață 2 șuri cu tot nutrețul, ce l-au avut oamenii. Proprietarul *Șofron Ivan*, scoțîndu-și un porc din coteț prin flăcări, a îndurat grele arsuri la cap și mâni. Focul s'a iscat din negrijă.

R Î S.

Țiganul stelatic.

Un Țigan intră noaptea în camera unui primar să fure slănină. Primarul însă îl bagă de seamă. Când vede Țiganul că nu-i glumă aruncă cuțitul — și se făcî că el îi lunatic, și se uita prin fereastră la cer — și tot mișca din mâni. Primarul îi zice:

„Măi Țigane, ce cauți aici?”

Țiganul se făcî că nu aude, nu vede, dar' primarul îi rade o palmă strașnică.

„Iartă-mă strigă atunci Țiganul, — nu vezi — că sînt lunatic?”

„Dar' fireai al dracului cioară — zise primarul — de ce minți, că luna încă nici n'a răsărit pe cer?”

„Atunci vreau să stelatic” — zise Țiganul, ca să scape de bătaie.

Însă nu a avut noroc, că primarul i-a dat o bătaie — ca în postul mare.

Comunicată de *V. E. M.*

POSTA REDACȚIEI.

D. I. J. în Ap.-m. Știrea primită acum o publicăm; cele de mai înainte, fiind personale, nu se pot publica.

G. N. în *Hondol*. Cere statutele și tot ce-i trebuie dela banca de asigurare „*Transilvania*” din *Sibiu* și le vei primi gratuit.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrei Baltes*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*” societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu		Călimd. nou		Soarele	
	Dum. a 24-a d. Ros., gl. 7, sft. 2.		răs.	ap.		
Dum.	8 † Arch. Mich. Gav.	20 Felice	7 35	4 25		
Luni	9 Muc. Onisifor	21 Într. Nasc.	7 36	4 24		
Mărti	10 Apost. Erast	22 Cecilia	7 37	4 23		
Merc.	11 Muc. Victor, Mina	23 Clement	7 38	4 22		
Joi	12 S. Ioan Milostivul	24 Ioan Zlat.	7 39	4 21		
Vineri	13 † S. Ioan G. de aur	25 Catarina	7 40	4 20		
Sămb.	14 † S. Apostol Filip	26 Conrad	7 41	4 19		

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 8 Noembrie: Baia-de-Criș, Guruslău-Someșan, Ibașfalău, Zernești.

Mărti, 10 Noembrie: Jimborul-mare.

Joi, 12 Noembrie: Bistrița.

Vineri, 13 Noembrie: Cisdu, Cucu, Gialacuta, Ghierghio-Ditro, Gârceiu, Huedin, Vințul-inferior.

Un econom practic

afă îndată aplicare la o moșie de 500 jug. Cunoștințe în creșterea vitelor neapărat de lipsă. [2104] 1-6

Onoriu Tilea, Sibiu.

O copilă

de 13 până la 19 ani se caută pentru slujbă casnică la o familie. O copilă care este fără de părinți, care știe măcar ceva lucru de casă, are simț curat românesc și știe cânta cântece naționale românești mai ușor se primește (se preferează).

Acei părinți, supraveghetori asupra copilelor, ori copile care vreau să între în slujbă, să se adreseze medicului cercual **Dr. Gramatovici în Jajce, Bosnia.**

[2062] 1-5

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia”, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile” (editura Librăriei Sococ & Comp., 1893) fl. 1.50.

„Fire de tort”, versuri (ca continuare la „Balade și Idile”), editura Librăriei C. Sîetea, 1896 fl. 1.25.

La comanda, care sunt a se adresa „Tipografeii”, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Luptele Românilor.

Articuli istorici-politici
de
Doctor Romanus.

Broșură de 120 pag. cuprinzând 16 excelenți articuli asupra mersului istoric al luptelor noastre politice. O lectură foarte de actualitate.

Prețul 50 cr.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 32-42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefacătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei” este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

„ARIEȘANA”,

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițând starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoalvă cu reînțoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă oambii și obligațiuni cu caventați.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 57-60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

„TIPOGRAFIA”, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Iubire”, poezie (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50

„Dan”, roman, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75

„Dan”, roman, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.

„Din goana vieții”, ediția III. (1895) fl. 1.75.

„Din goana vieții”, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

„Icoane sterse”, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

„Un an de luptă”, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

„În viltore”, nuvele, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreună cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viler, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a:

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

Directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibului“.

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un frântas învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șese florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

Franzbranntwein cu sare,

mijlocul de vindecare popular sigur

al apotecarului Dr. Wilh. Wagner,

în contra durerilor de răceală, reumă și nervositate, minunat mijloc pentru curățirea dinților și a gurei, mijloc probat de toaletă, pentru ținerea curată a teint-ului, pentru delăturarea durerilor de cap, se poate procura

în sticle cu 40 cr.:

în Sibiu: la apotec. Jickeli, comerc. Lud. Fuchs, Fried. Homm și Iuliu Ballmann.
„ Brașov: în depositul apotec. Oberth.
„ Cluj: la apotec. Biró János.
„ Mediaș: la comerc. Fried. Schuller și Joh. Buresch jun.
„ Sebeșul-săsesc: la comerciantul J. Baumann și J. Gross.
„ Avrig: la apotec. Sebes.
„ Seliște: la apotec. Banciu.
„ Agnita: la comerciantul Mih. Lang.
„ Seica-mare: la apotec. Binder.
„ Aiud: la apotec. Papp.
„ Câmpeni: la apotec. Binder.
„ Ofenbaia: la apotec. Schmidt.
„ Odorheiu-săcesc: la comerc. Otto von Steinburg, Bago Gyula, Farczádi Károly, Mathé János și Gergely János.
„ Cristurul-săcesc: la Gergely János.

în Ciuc-Sereda: la comerciantul Nagy Gyula
„ Mureș-Oșorheiu: la comerc. Kauppe & Eckwert.
„ Ghierghio-Ditro: la comerciantul Veress Sándor.
„ Ratosnya: la comerc. Andr. Dienesch.
„ Toplița-veche: la apotec. Gerbert's Witwe.
„ Baróth: la comerc. Daniel Ferencz.
„ Mureș-Deda: la apotec. Czaich Gyula.
„ Reghinul-săsesc: în depositul Karl Fronius, la apoteca Czoppelt și apotecarul Wermescher.
„ Bistrița: în depositul Karl Nussbächer, la comercianții K. Schuster, Albert Schmidt, Joh. Schuller, A. Daday, Franz Kabdebo, J. Nösner și S. Wermescher.
„ Vatra-Dornei: la apotec. Fritsch și comerc. Karl Klaus.
„ Dej: la comerc. Nik Ferencz.
„ Caransebeș: la apotec. Philipp J. Müller.

Depozite la

apotecarul Oberth în Brașov.
comerc. Karl Fronius în Reghinul-săsesc.
comerciantul Karl Nussbächer în Bistrița.
apotecarul Gottlieb Henrich în Sibiu.
„ Johann Stefanovici în Biserica-albă.

Primul local de export:

Dr. Wilh. Wagner, apotecar în Teaca (Teke).

Vânzătorilor li-se trimite la comanda mai mici în cutfi anumite de 5 chlgr. porto franco. Cutfi și pachetare cu 25% rabat. [1925] 8-9

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sânt cu imputernicit Expedez deci ori-și-cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerare de fl. 6.60 și anume:

6 cuțite fine cu tăiș veritabil englez,
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
6 linguri de argint patent american,
12 lingurițe de argint patent american,
1 lingură pentru supă, de argint patent american,
1 lingură pentru lapte, de argint patent american,
2 pahare pentru ouă, de argint patent american,
6 tave Victoria englezești,
2 feșnice frumoase de masă,
1 sită pentru ceai,
1 lopătică pentru zăhar pisat.

44 de bucăți la oaltă numai fl. 6.60.

Toate aceste 44 de bucăți au costat mai înainte fl. 40 și se pot căpeta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează culoarea timp de 25 ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin aceasta în public, a retrimite banii fără nici o împedecare tuturoră căroră nu le convine marfa. Nimeni să nu lase deci prilejul acesta admirabil și să-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

present admirabil de nuntă și ocaziune

precum și pentru toate gospodăriile mai bune

Se capetă numai la

[1964] 3-8

A. Hirschberg,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent
Viena, II., Rembrandstrasse 19/7. — Telefon nr. 7114.

Expediția în provincă se face cu rambursă sau pe lângă anticipația samei.

Priful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de-alături (metal higienic).

Extras din scrisorile de recunoștință:

Stimate dle! Sânt foarte mulțumit cu garnitura. Vă rog să mă trimiteți trei garnituri de aceste la adresa cumnatei mele br. Nyáry născ. Somogyi la Szántó.

Pilis.

Br. Iuliu Nyáry.

Cluj.

Primind expediția sânt mulțumit. Vă rog încă de o splendidă garnitură de fl. 6.60.

Baronesa Bánffy.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.